

Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de Vaste Kamercommissie van Economische Zaken
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum: 16 februari 2017
Behandeld door: Kirsten Haanraads
Telefoonnummer: 06 - 54 29 52 48
Ons kenmerk: 21120 149
Onderwerp: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Geachte leden van de Vaste Commissie voor Economische Zaken,

Op woensdag 22 februari bespreekt uw Commissie de agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 6 maart. Daarin is ook de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) geagendeerd. Staatsecretaris Van Dam stelt in zijn discussienota *Food of the future – the future of food* dat door veranderende opgave voor onder meer volksgezondheid en ecologische houdbaarheid, het GLB nieuwe uitgangspunten heeft¹. Wij onderschrijven de noodzaak van een nieuw toetsingskader waarbinnen de herziening van het GLB plaats kan vinden. In deze brief lichten wij de contouren van dit kader graag toe.

Transitie van landbouw

De gezamenlijke opgave is een transitie naar duurzame en veerkrachtige voedsellandschappen waarin de landbouw opereert binnen de grenzen van een ecosysteem. Onze voedselsystemen hebben de druk op natuurlijke hulpbronnen onverantwoord vergroot met als gevolg het grootschalige verlies van natuurgebieden en biodiversiteit, klimaatverandering, en verstoorde kringlopen van fosfaat en stikstof. Het huidige voedselbeleid, is niet meer primair gericht op het tegengaan van voedseltekorten. De focus is gaandeweg verlegd naar het bevorderen van voedselexport waardoor een overschrijding van de draagkracht heeft kunnen plaatsvinden. Niet-duurzame productiepraktijken en consumptiepatronen van voedsel worden bovendien versterkt door de wijze waarop het huidige landbouwbeleid, verankerd in het GLB, de verhoudingen in de keten, de handelsafspraken en technologische ontwikkelingen organiseert.

De landbouw is echter niet alleen een belangrijke veroorzaker van natuurverlies en milieudruk, maar kan ook een onderdeel van de oplossing zijn. Sterker nog, de landbouw heeft de diensten die de natuur levert ook hard nodig om ook in de toekomst voldoende voedsel te kunnen produceren. Landbouw en natuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Landbouwproductie is in veel gebieden een belangrijk onderdeel van het ecosysteem en vormt samen met natuur de karakteristieke landschappen waar boer en natuur van afhankelijk zijn.

Onze toekomst vraagt om voedselsystemen met een geïntegreerde benadering en een lange termijn strategie. Het budget van het Europese landbouwbeleid zou ingezet moeten worden om de transitie naar een ecologisch verantwoorde en veerkrachtige landbouw te ondersteunen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/05/21/discussie-paper-informele-landbouwraad>

Samenhang in beleid

Naast de ondersteuning van de noodzakelijke transitie naar een duurzame landbouw is beleidscoherentie een tweede uitgangspunt waar het GLB in moet voorzien. Het GLB in haar huidige opzet belemmert de voortgang van overig Europese beleid voor natuur, biodiversiteit en het milieu, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water, en afspraken gemaakt over luchtkwaliteit (NEC). Europa ligt niet op koers om haar ambitie om uiterlijk in 2020 biodiversiteitsverlies en de aantasting van ecosysteemdiensten in de EU te hebben gestopt. De landbouw is hiervan één van de belangrijkste oorzaken. Ook het Europese milieuoorganschap (EEA) adviseert om beleid voor landbouw en landgebruik aan te passen². Het Europese landbouwbeleid zou in positieve zin moeten bijdragen aan Europees beleid voor natuur, biodiversiteit en milieu en daarom in samenhang daarmee vormgegeven moeten worden.

Faciliteren van discussie

De publieksconsultatie die 2 februari jl. van start is gegaan is een belangrijke stap in het formuleren van nieuwe uitgangspunten van het GLB. De consultatie zoals nu opgesteld biedt helaas beperkte ruimte om de transitiediscussie te faciliteren. Om ruimte te kunnen bieden aan een echte transitie in de landbouw, zou de publieksconsultatie echter breder gefaciliteerd moeten worden. Op basis van de ervaringen uit de discussies over het huidige GLB, bepleiten we bovendien dat de commissie ook het proces schetst vanaf de start van de publieke consultatie tot vaststelling van het nieuwe GLB en de samenhang met de besluitvorming omtrent het Meerjarig Financieel Kader. In onze optiek is een *white paper* een passend instrument om de het debat met de verschillende stakeholders te voeren. Wij verzoeken de staatssecretaris om tijdens de Raad te pleiten voor een *white paper* waarin de Commissie haar visie en toelichting op de uitgangspunten voor een Europees landbouwbeleid na 2020 geeft.

Wij kijken uit naar een constructieve dialoog over de hervorming van het GLB.

Namens,

BoerenNatuur.NL
IUCN NL
Milieudefensie
Natuur & Milieu

LandschappenNL
Wereld Natuur Fonds
Vogelbescherming Nederland
Natuurmonumenten

² EEA, 2015. State of Nature in the EU. <http://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu>